

АГРОМЕТЕОРОЛОГІЯ (від *агро...* і *метеорологія*) — розділ метеорології, що вивчає метеорологічні, кліматичні та гідрологічні умови у їх взаємозв'язку з об'єктами і процесами сільськогосподарського виробництва. А. вивчає також фіз., фізіол., екол. механізми і закономірності впливу агрометеорол. факторів та умов на стан, розвиток і продуктивність агрофітопопуляцій, агроєкосистем, агроландшафтів, їхній мікро- і фітоклімат, на структуру, продуктивність агрофітотехнологій, ланок систем землеробства, галузей с.-г. виробництва. Агromетeорoл. інформація збирається за спостереженнями гідрометеорол. мережі, за автомаршрут., авіац. обстеженнями, супутник. зйомками. Подається у вигляді бюлетенів, довідок, прогнозів і оцінок у масштабах від окремого поля і господарства до тер. держави в цілому. А. виникла наприкінці 19 ст. і включає *агрогідрологію*, *агрокліматологію*, *агromетeорoлoгiчне забезпечення землеробства* тощо. А. тісно пов'язана з біол., агрономіч., геофіз. та ін. науками. Як держ. інформ. система почала розвиватися від 1921. Значний об'єм інформації про строки настання фаз розвитку, висоту рослин, щільність посіву, його масу, елементи продуктивності, урожайність, пошкодження від несприятл. явищ (посуха, суховій, приморозки, пилові бурі, сильні морози та ін.), а також відомості про стан атмосфери, вологість, температуру, промерзання та відтавання ґрунту на полях і в садах, зібрані за єдиною методикою, подають агрометеорол. станції — спеціаліз. установи, що проводять регулярні спостереження за станом ґрунту, розвитком і продуктивністю с.-г. культур, зумовл. впливом на них погоди. В Україні засн. 14 агрометеорол. станцій з різною спеціалізацією в усіх агрокліматич. зонах. Вивчаються також водний, тепл. і радіац. баланси та їхні складові, мікро- і фітоклімат агроєкосистем, с.-г. угідь і агроландшафтів. Матеріали спостережень використовують установи Деп. гідрометеорол. служби і моніторингу Мінекоресурсів України та інших відомств для агрометеорол. забезпечення землеробства, зокрема для розробки агрометеорол. оцінок: прогнозів, опрацювання агрокліматич. довідників і атласів, агрокліматич. класифікацій систем землеробства і їх ланок, агрометеорол. спрямованості агрофітотехнологій, вивчення впливу агрометеорол. умов на розвиток і продуктивність рослин та с.-г. тварин тощо. Дослідж. з широкого спектру питань А.

проводяться від 1953 також в Укр. гідрометеорол. НДІ (Київ). Опрацьовано принципи й методи матем. моделювання впливу агрометеорол. факторів на розвиток рослин і врожайність, розроблено гідрометеорол. основи зрошув. землеробства, оцінки й прогнозу перезимування озимих, впливу посушл. явищ, сучас. засобів спостережень за вологістю і т-рою ґрунту. А. розвивалася також у Київ., Харків. університетах, Одес. гідрометеорол. інституті.

Рекомендована література

1. Броунов П. И. О климате и погоде, их значении для сельского хозяйства, устройстве сельскохозяйственно-метеорологических станций. С.-Петербург, 1904;
2. Самбикин М. М. К вопросу о влиянии растительного покрова культурных сельскохозяйственных растений на ход метеорологических элементов в их среде. Москва, 1927;
3. Обухов В. М. Урожайность и метеорологические факторы. Москва, 1949;
4. Вопросы агрометеорологии и метеорологии. Москва, 1957;
5. Формирование урожая под влиянием метеорологических условий: Сб. ст. Ленинград, 1965;
6. Гидрометеорологическая служба Украины за 50 лет Советской власти. Ленинград, 1970;
7. Краткий агрометеорологический справочник Украины: Пособ. по использованию гидрометеорол. информации в сельскохозяйственном производстве. Ленинград, 1976;
8. Вопросы агрометеорологии: Сб. ст. Ленинград, 1979;
9. Наставление гидрометеорологическим станциям и постам. Вып. 11, ч. 1. Ленинград, 1985;
10. Несмелова Е. Н., Мячикова Н. А. Климатические ресурсы и их прикладное использование. Москва, 1989;
11. Цупенко Н. Ф. Справочник агронома по метеорологии. К., 1990;
12. Метеорология, климатология и гидрология: Межвед. науч. сб. Украины. Вып. 35/36. О., 1998.

В. П. Дмитренко

Бібліографічний опис:

Агрометеорологія / В. П. Дмитренко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-42594>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).